

Cabir Novruz

Bir arzum var, ay adamlar, qoyun deyim, Sağlığında qiymət verin insanlara, Yaxşılara sağlığında yaxşı deyin, Sağlığında yaman deyin yamanlara. Yalnız, yalnız sağ olanda, Hər kəs əsl qiymətini bilər onda; Bu sözlərim düz olmasa töhmət edin. Sizdən rica eləyirəm milyon kərə, Şairlərə sağlığında hörmət edin, Sağlığında heykəl qoyun ölməzlərə... Gələcəyə çox da ümid bağlamayın, Sözlünüzü sonralara saxlamayın. Zəhləm gedir sonralardan, Vaxtsız dinən zurnalardan, Boşboğazdan, avaradan, Toydan sonra nağaradan. Sağlığında sevindirin təmizləri, Siz həyatda bu amalla addımlayın. Sağlığında ifşa edin xəbisləri, Satqınlara sağlığında satqın deyin, Tülkü deyin tülkülərə, aslan deyin aslanlara; Sağlığında qiymət verin insanlara... Hər kəs bilsin öz yerini necə sağdır, Bu, pislərin həyatını qısaltmaqdır, Yaxşılarn həyatını uzatmaqdır... Bu nədəndir ölən kimi, qəlbimizdə Adamlara sevgi, hörmət aşib-daşır. Ölən kimi yaxşılar da yaxşılaşır, Yamanlar da yaxşılaşır... Çirkinlər də təmiz olur ölən kimi... Yadlar belə əziz olur ölən kimi... Xatirələr söyləyirik, nekroloqlar qollayırq, Hamısını ucdantutma yaxşı deyib o dünyaya yollayıırıq. Bu gecikmiş xeyir-dua kimə gerek? Bundan məzar böyüyəcək, ya ölənmə diriləcək? Xoşum gəlmir bu köhnəlmiş adətlərdən, xoşum gəlmir... Bu sərdaba sevgilərdən, hörmətlərdən xoşum gəlmir. İstəmirəm vaxt-vədəsiz şöhrəti mən, Bir an ömrü milyon qızıl ölüm gələ, dəyişmərəm... Diri üçün iynə boyda hörməti mən Ölü üçün min heykələ dəyişmərəm... Düz deməsəm, onda məni bağışlayın, Üz tutaram uşaqlara, qocalara, cavanlara, Sağlığında qiymət verin insanlara, Yaxşılara sağ olanda yaxşı deyin, Sağlığında yaman deyın yamanlara...

İNANA BİLMİRƏM

İllərim ötüşür karvanlar tək, Gah səhər görürəm, gah da ki, axşam. İnana bilmirəm, gün gələcək ki,

Mən də bu dünyada olmayacağam. Onlarla tanışlar ötürmüşəm mən, Çiynimə tabutlar götürmüşəm mən. Nə qədər adamı dəfn eləmişəm, Bacımı, atamı dəfn eləmişəm. Yüz yol alışmışam, odlanmışam mən, Fəxri qarovulda dayanmışam mən, Nə qədər ömürlər suala dönüb, Körpələr yox olub xəyala dönüb. Bir göz qırpımında itib tanışlar, Sağımdan, solumdan gedib tanışlar. Hey ürəyim qəmli, hey qanım qara, Baxmışam sahilsiz qəbiristanlara. Ulduzlar sanında məzar görmüşəm, Yenə də özümü ölməz bilmişəm, Heç inanmamışam gün gələcək ki, Mən də köçəcəyəm milyonlar tək. Belə qurulsa da bəşər, kainat, Gözüm görə-görə, hər gün, hər saat. Min ömür çatsa da sona - insanlar, İnana bilmirəm buna - insanlar. Sanıram üstümə ölüm gələndə, O, mənim köksümü söküb dələndə Hər cürə davadan, dərmandan əvvəl. Hər cürə həkimdən, loğmandan əvvəl, Öz sevgiləriylə, istəkləriylə. Mənə "Ata! Ata!" deməkləriylə, Öz baxışlarıyla, öz səsləriylə, Öz isti, mehriban nəfəsləriylə, Məni balalarım sağaldacaqlar, Ölüm zülmətindən çıxaradacaqlar. Sanıram o çətin anımda mənim, Dostlarım dayansa yanımda mənim, Sorsalar: "Necəsən?" o əzizlərim, Təzədən yanacaq sənən gözlərim. Onlar əllərimdən yapışan kimi, Durub gəzəcəyəmm bir cavan kimi, Mənə elə gəlir ən son nəfəsdə, O cəllad duranda başımın üstə, Sözlərim meydana girib ər kimi, Çarpışıb, vuruşub iyidlər kimi, Gücünü, əzmini bildirəcəklər, O qara kabusu öldürəcəklər. Mənə elə gəlir ölüm gələndə Bir haray düşəcək o doğma kəndə, Eşidib, bilənlər yüyürəcəklər, Onu boğazlayıb sürüyəcəklər. Mənim küləklərim tüğyan edəcək, Mənim çiçəklərim üsyan edəcək, Mənim qartallarım millənəcəklər, Mənim laylalarım dillənəcəklər, Çəpərə dönəcək bənövşələrim, Qalxacaq ayağa göy meşələrim, Adamlar, qartallar, qayalar, dağlar, Məni bu həyata qaytaracaqlar. Mənə elə gəlir, varlığım, canım, Loğmanlar loğmanı Azərbaycanım, Ürəyi istəsə - diriləcəyəm, Mənə oğul desə, diriləcəyəm... İllərim ötüşür karvanlar tək, Gah səhər görürəm, gah da ki, axşam. İnana bilmirəm gün gələcək ki, Mən də bu dünyada olmayacağam. Belə qurulsa da bəşər, kainat, Gözüm görə-görə hər gün, hər saat, Min ömür çatsa da sona, insanlar! İnana bilmirəm buna, insanlar!

MƏNİM ÖLMƏZ ŞERLƏRİM

Xoş gəlmisiz bu dünyaya, balalarım, Sevinclərim, əzablarım, bəlalərim.

Siz gəldiniz, bilirsiniz neylədiniz? Oğul idim, məni ata eylədiniz. Qəşənglərim, kifirlərim, keçəllərim, Fərman verib Anama da nənə adı bəxş eyləyən dəcəllərim. Aşib-daşdı evimizdə gülüşünüz, Bilirsizmi nələr etdi gelişiniz? Gəlişiniz qələm çəkdi dincliyimə, Gəlişiniz nöqtə qoydu gəncliyimə. Siz gəldiniz, öz-özümü unutdum mən, Siz gəldiniz, "mən" sözünü unutdum mən. Hara getsəm indi sizi düşünürəm, Hələ xırda, hələ qısa ömrünüzü düşünürəm. Hara getsəm sizin üçün dən yığıram, Nə dən yığsam üçünüzə tən yığıram. Düşünürəm bu Müşfiqin, bu Vüqarın, bu Mirzənin, Birçə kərə demirəm ki, bu da mənim. Anam deyir: -Heç özünə baxmayırsan, oğul, tamam, Vallah, sənə özüm paltar alasıyam. Nə eləsin axı anam, Onlar mənim balamdırsa, Mən də onun balasıyam. Çiçəksiniz, həyatımla bitirmişəm, Bu dünyaya mən üç insan gətirmişəm, Milyonların qabağında cavabdehəm onlar üçün, İstəyirəm şər deyəm onlar üçün. Oxusunlar ağılları kəsən zaman, Öz oğlundan, öz qızından kəsən zaman. Salam mənim Mirzələrim, Vüqarlarım, Müşfiqlərim, Evimizin çıraqları - işıqlarım. Siz ölməzlik abidəsi, Əsrlərə gedib çatan ata səsi. Sizin üçün gündüz əsib, gecə əsib, Soyuqları, istiləri dilim ilə yalamışam. Sözlərimin mən boyundan min yol kəsib, Sizin xırda boyunuza calamışam. Arzularım, əməllərim, Mənə oxşar diri sözlü, diri gözlü heykəllərim. Yuxunuzdan duran zaman gecələri İtirirəm sətirləri, hecaları, dil-dil ötən ilhamım da dildən düşür, Qoca nənə, cavan ana əldən düşür. Mirzə, Vüqar qoymur məni ürəyimə qulaq asam, Kiçik Müşfiq istəmir ki, şər yazam, Kim deyim bu dərdimi, Böyük Müşfiq sağ olsaydı bu halıma dözərdimi?! Sizin üçün qənd alaram, bal alaram, Min arzum, istəyimi qanadaram. Sizi, əziz balalarım, Sətir-sətir böyüdürem, Misra-misra yaradıram. Sevinclərim, əzablarım, Yüz-yüz susan, yazılmayan şerlərə cavablarım. Vaxt olub ki, dediyimdən dönməmişəm - sizin üçün! Vaxt olub ki, vəzifəli bir alçağın Qabağında dinməmişəm sizin üçün! Bax, bu ata əllərimlə toyunuzu edəcəyəm, Bu dünyaya verib sizi, Sonra sakit,

Sonra rahat, bu dünyadan gedəcəyəm. Belə ömür mənə xoşdur. Öz səhvini görməyənlər, Heç nə yaza bilməyənlər Məndən sonra desələr ki, az yazmışdır, Onda çıxın ortalığa, Ömrüm boyu yaratdığım şerlərim - işıqlarım. Onda çıxın ortalığa, Mirzələrim, Vüqarlarım, Müşfiqlərim!

FÜZULİ

Şair öz yurdundan uzaqda öldü, Öldü, bir balaca otaqda öldü. Göz yumub yuxuya daldı Füzuli, Vətən arzusuna çata bilmədi. Fəqət bu xəbərdən obası, eli illərlə göz yumub yata bilmədi. Onu tapşırdılar zülmət məzara, Bütün Azərbaycan saraldı, soldu. Gəncə başdan-başa geyindi qara, Kəpəzin, Şah dağın gözləri doldu. Körpə uşaq kimi tutuldu Xəzər, Səma da ağladı, yer də ağladı. Bakı uyumadı, mehriban şəhər, Şirvan yasa batdı, Bərdə ağladı. O vaxt doğma yurdu dolandı bu söz, Dedi çöllərimiz, çəmənlərimiz, Dedi könül verib, sevənlərimiz, Ellərin sədası düşdü hər yana: Gətirin şairi Azərbaycana! Dedilər nə vaxtdır həsrətik ona: Gətirin şairi Azərbaycana! Uçdu Kərbəlaya xəyal atımız, Keçdi ocağımız, söndü odumuz. Yanıb nalə çəkdi muğamatımız, Tellərin sədası düşdü hər yana: Gətirin şairi Azərbaycana! Ana torpağımız dindi insantək: Məzari qoyunmda qazılısın gerek, Şöhrəti alınma yazılısın gerek, Qoymayın ürəyim od tutub yana, Gətirin oğlumu Azərbaycana! Bütün söz qoşanlar, bütün əsərlər, Nəğmələr, qoşmalar, sözlər, qəzəllər. Füzuli şerinin şahı - gözəllər Dedilər nə vaxtdır həsrətik ona, Gətirin şairi Azərbaycana! Neçə zaman görmüş sarvanlarımız, Neçə zınqırovlu karvanlarımız. Qoca Kərbəlaya yol açdı o gün. Kim bilir onların başı nə çəkdi? O vaxt Kərbəlaya yetişmək üçün Günü əzab dolu aylar gerekdi. Uyudu ərəblər torpağında o, Nə etmək, o zaman, başqa zamandı. Dərqli həyatının son çağında o, Görən nə düşündü, görən nə andı? O, bəlkə son dəfə nəfəs çəkəndə Düşündü alnında, qəlbində qübar: Böyük Nizamiylə doğma Vətəndə Kaş məni yan-yana basdıraydılar! Yada qismət oldu şöhrətim, şanım, Sinəmdə dəridir, uca dağımdır?! Bəlkə də düşündü: Azərbaycanım Məni öz şairi sayacaqmıdır? Şair öz yurdundan uzaqda öldü, Öldü, bir balaca otaqda öldü. Füzuli, qəlbimin sözünü dinlə,

Danışmaq istəyir şərim sənislə. Keçdi o əsrlər çənli, çisəkli, Bu gün yurduumuzun itfixarısan. Bu gün cavan ruhlı, cavan ürəkli Qoca şerimizin bayraqdarısan. Adını söyləyir gül də, çiçək də Şöhrətin yayılıb indi hər yana. Şair, məzarını gətirməsək də, Özünü gətirdik Azərbaycana!

MƏNİM ÜRƏYİM

Dünyada nə olsa ürəyimdədir, Bir insan sevinse, bir gül açılsa, Bir ömür məhv olsa, bir ev uçulsa, Bir güllə atılsa ürəyimdədir. Qəlbimin minlərlə guşələri var, Bütün yer üzərində rişələri var, O dostdur əzəldən çiçəklə, qarla, Orda dağ ucalır, meşə uyuyur. Mənim ürəyimdə payız baharla, Nifrət məhəbbətlə qoşa uyuyur. Orda milyonların dərdi, istəyi, Silah bazaları, körpələr evi, Hicran saatları, görüş anları, Bütün sevgilərin meridianları, Mənim ürəyimi mərkəz seçirlər. Mənim ürəyimdən gəlib keçirlər. Sakit okeana atılan atom, Min insan səsinə batıran atom, Yandırıb sinəmi deşdi ilk dəfə, Mənim ürəyimə düşdü ilk dəfə. Daim sevgi deyir, məhəbbət deyir, Nurunu axıdır ürəyim mənim. Sanki yumruq boyda yumşaq ət deyil, Dünyanın oxudur ürəyim mənim. Onun göyləri var dəridən-dərin, Hisslər tufanıdır, hissələr mehidir, Bütün dahilərin, sərkərdələrin, Sevgidən tökülmüş movzeyeyidir. Onun min axarı, min baxarı var, Əks edir torpağın, göyün səsinə, Onun radio tək dalğaları var, Tutur yer üzünün hər nöqtəsini. İnsanlar sevinse, gülsə, çağlasa, Coşar Kür ürəyim, Volqa ürəyim, Kim isə, hardasa, dolsa, ağlasa, Tutar fəryadını dalğa ürəyim. Kəsib ürəyimin dalğalarında, Cənab ürəyimin dalğalarında, Şimal ürəyimin dalğalarında, Cənub ürəyimin dalğalarında, Orda atomların gurultuları, Orda sevənlərin pıçıltıları, Neçə igid səsi, ər səsidir o, Bəşərin mənəvi mərkəzidir o. O canlı, duyğulu insan kimidir, Vardır həm sevinci, həm kədəri də, Ürəyim bir teleekran kimidir, Göstərir ən xırda ölkələri də. Hər an, hər saniyə görünür orda, Raketlər qəlbimin ekranlarında. Buketlər qəlbimin ekranlarında, Yurdsuzlar qəlbimin ekranlarında. Böyük planeti hifs eləyir o, Harda nə olursa, hiss eləyir o. Köksümü dünyaya çevirirəm mən, Ürəyə bənzəyir, cahan deyirlər. Bununçun sevirəm, sevinirəm mən, Bununçun adıma insan deyirlər.

YUXUMDA O TAYA KEÇDİM BU GECƏ

Yuxumda o taya keçdim bu gecə, Sandım ki, sevincim göylərlə təndir. Yuxumda o taya keçdim bu gecə, Gördüm ki, sərhədlər pərən-pərəndir. Cızıqlar üstündə açmış çiçəklər, Məftillər ayrılıb küsüşmüşdülər. Bir vaxt lovğalanan dəmir dirəklər, İndi yetim kimi büzüşmüşdülər. Azad dolaşırdı çiçək də, gül də, Yas tutub ağlayan göz qalmamışdı. Kədərdən, möhnətdən bu doğma yerdə, Əsər qalmamışdı, iz qalmamışdı. Sevinc dolaşırdı torpağı, daşı, Qüسسə uzaq qaçır, kənardan gedir. Lövhlər deyirdi hər addımbaşı: Təbrizə, Mərəndə yol hardan gedir. Bu yuxu nə yaxşı mənə tuş oldu, O min həqiqətdən dadlı deyilmi? Yarım insan oldu, yarım quş oldu, Uçdum düz Bakıdan Təbrizə kimi. Ürak ayrılmaıdı öz istəyindən, Sevincim hicranın bağırn dəlidir. Təbriz, hər daşından, hər kəsəyindən, Doğma Azərbaycan ətri gəlirdi! Sözlər Azərbaycan sözləri idi, Gözlər Azərbaycan gözləri idi. Könlümə oxşadı hər ev, hər dalan, Uşaq da, böyük də, gənc də, qarı da. Sandım ki, Təbrizin bu saat, bu an, Bakı səmasıdır səmaları da. Hər şey öz ruhumuz, öz dəbimizcə, Şerlər dinirdi öz təbimizcə. Körpələr bizimcə ana deyirdi, Qızlar azəricə gülümşəyirdi. Qərib saymadılar Təbrizdə məni, Deyin, qərib idim Təbrizdə yəni?! Təbriz... alçaq evlər, enli küçələr, Bir-bir gözlərimdən gəlib sovuşdu. Hələ yaxınlaşıb mənə bir nəfər: - Filan yer hardadır?- ünvan soruşdu. Qoy deyim yuxumda sonra nə gördüm, Şirin, unudulmaz bir səhnə gördüm. Gördüm ki, bu taydan o taya düşdüm, Aşıqlı, nəğməli bir toya düşdüm. Burda saymadılar özgəsi məni, Doyunca oynatdı toy yiyəsi məni. Sonra aşıq qardaş dastan başladı, Sözü üç vəfalı dostdan başladı. Astaca-astaca dedi hərden o, Qanımdan yaranan nəğmələrdən o. Gah bahar dil açdı, gah yay dil açdı. O tayın diliylə bu tay dil açdı. Sonra bir-birinə qarışdı taylar, Görüşdü, öpüşdü, barışdı taylar. Günün şəfəqləri yayılan zaman, Bu şirin yuxudan ayılan zaman, Gördüm nə toydayam, nə Təbrizdəyəm, Gördüm bu taydakı evimizdəyəm. Yox idi o məclis, yox idi aşıq, Sən demə, xəyalıdı, yuxuydu aşıq. Dərin fikirlərə cumdum, olmadı, Min yol gözlərimi yumdum, olmadı. Yuxumda o taya keçdim bu gecə, Kaş ondan, kaş ondan ayrılmayaydım. Yuxumda o taya keçdim bu gecə, Kaş ondan heç zaman ayrılmayaydım.